

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ
ЕУРАЗИЯЛЫҚ ГУМАНИТАРЛЫҚ ИНСТИТУТЫ
ПЕДАГОГИКА КАФЕДРАСЫ

«Бекітемін»

Проректор

**ПРАКТИКА БАҒДАРЛАМАСЫ ЖӘНЕ ПРАКТИКАНЫ ӨТКІЗУ
БАРЫСЫ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ**
6B01606, 5B011400 «Тарих» білім бағдарламасы негізінде

Нұр – Сұлтан, 2021

6B01606, 5B011400 «Тарих» мамандығы бойынша практика бағдарламасы мен әдістемелік нұсқауы 21.11.2019 ж. Еуразия гуманитарлық институтының «Кәсіптік практиканы ұйымдастыру мен өткізу қағидалары және практика базалары ретінде ұйымдарды айқындау қағидалары негізінде құрастырылды.

Құрастырғандар: Шокатова А.Қ – т.ғ.м., аға оқытушы;
Болатбекова Н.Ж.-п.ғ.м., аға оқытушы

Педагогика кафедрасының отырысында мақұлданды,
Хаттама № 4 «5» қараша 2021 ж.

Педагогика кафедрасының меңгерушісі

Н.Т. Ныгыманова

Институттың Ғылыми-әдістемелік кеңесінде мақұлданды,
Хаттама №1 «24» қыркүйек 2021 ж.

МАЗМҰНЫ

1.	Нормативтік сілтемелер.....	4
2.	Жалпы ереже	4
3.	ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫС	4
3.1.	Практиканы ұйымдастыру барысы	4
3.2.	Студенттің міндеттері.....	4
3.3.	Есеп беруге қойылатын талаптар.....	5
3.4.	Практикадан өту нәтижесі бойынша студентті аттестациялау барысы	5
3.5.	Практика барысын бағалау өлшемдері	6
3.6.	6B01606, 5B011400 «Тарих» білім бағдарламасы негізінде студенттерге арналған практика түрлері	7
4.	Практика бағдарламасы	8
4.1.	Археологиялық практики	11
4.2.	Психолого-педагогикалық практика	13
4.3.	Оқу-тәрбие педагогикалық практика	15
4.4.	Өндірістік практика бағдарламасы	17
4.5.	Дипломалды практика бағдарламасы	20
	Қосымша	20
	Қосымша 1. Практика күнделігі	20
	Қосымша 2. Оқушының жеке басының психологиялық сипаттамасының схемасы	23
	Қосымша 3. Сабақты талдау схемасы	25
	Қосымша 4. Дипломалды практика есебі	28

1. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

«Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңның 5-бабының 46-11) тармақшасы (өзгертулерімен және толықтыруларымен).

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығымен бекітілген Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары, 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрық.

Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастырудың қағидалары, 2018 жылғы 12 қазандағы № 563 бұйрық.

«Педагог» кәсіптік стандарты, 2017 жылғы 8 маусымдағы №133.

2. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕ

Кәсіптік практика білім беру бағдарламасының міндетті компоненті болып табылады. Кәсіптік практика оқу, педагогикалық, өндірістік және диплом алды деген түрлерге бөлінеді.

Кәсіптік практиканың әр түрінің мақсаттары, міндеттері мен бағдарламасы бар, олардың негізінде кәсіптік практиканың тиісті базасы анықталады.

Еуразия гуманитарлық институты (бұдан әрі – ЕАГИ) студенттерінің кәсіптік практикасы студенттерге кәсіптік жұмыс дағдыларын игеру, теориялық оқыту процесінде алған білімдерін тереңдету және бекіту мақсатында бекітілген жұмыс оқу жоспарлары мен академиялық күнтізбеге сәйкес жүргізіледі.

Білім алушыларды практиканың барлық түрлеріне жіберу практикадан өту мерзімі, практика базасы мен жетекшілері көрсетіліп, бұйрықпен ресімделеді. Практика жетекшілері ретінде профессорлар, доценттер, кәсіптің ерекшеліктері мен практика базаларының қызметін жақсы білетін тәжірибелі оқытушылар тағайындалады.

3. ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫС

3.1. Практиканы өткізу барысын ұйымдастыру

Қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып, сырттай және күндізгі бөлімде оқитын студенттер білім беру бағдарламасының бейіні бойынша жұмыс істеген жағдайда оқу және өндірістік ("білім беру" білім беру бағдарламаларының тобы үшін – педагогикалық) практикадан босатылады. Бұл жағдайда олар кафедраға жұмыс орнынан анықтама және олардың кәсіби қызметін көрсететін мінездеме ұсынады.

Қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып, білім беру бағдарламасының бейіні бойынша жұмыс істемейтін күндізгі нысанда білім алушылар белгіленген тәртіппен практикаға жіберіледі

Кәсіптік практиканың қорытындысы бойынша одан сәтті өткен білім алушылар кафедраға есептік құжаттаманы (есеп, күнделік, пікірлер және практика бағдарламасында көрсетілген басқа да құжаттама) ұсынады, оны кафедраның практика жетекшісі тексереді және қорғауға рұқсат береді.

3.2. Студенттің міндеттері

Студент практикадан өту барысында:

- практика бағдарламасын толық орындау, институт белгілеген нысан бойынша практика күнделігін жүргізу;
- тиісті практика базасында қолданылатын ішкі тәртіп ережелеріне бағыну;

- еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария ережелерін білу және қатаң сақтау;
- практика аяқталғаннан кейін бір апта ішінде практика жетекшісіне жазбаша есеп, практика базасының барлық тапсырмаларды орындағанын растау барысында жетекшісі қол қойған күнделікті ұсыну.

3.3. Есеп беруге қойылатын талаптар

1 Практика аяқталғаннан кейін студент практика жетекшісіне есеп береді. Студентті практика бойынша аттестаттауға жіберу үшін толық және ұқыпты (түзетусіз) ресімделген құжаттама негіз болып табылады:

2 Студент қол қойған практика туралы есеп (қосымша).

3 Практика күнделігі (қосымша)

4 Оқу процесінің күнтізбелік кестесіне сәйкес ұсынылған құжаттардың негізінде студентті аттестаттау жүргізіледі. Бағалау кезінде тәжірибе орнынан шолу - мінездеме, мазмұны және студенттің практика туралы есепті дұрыс дайындауы ескеріледі, күнделік жүргізу сауаттылығы ескеріледі.

5 Практика есебінде практика кезеңіндегі тыңдаушының барлық жұмысы көрсетілуі керек:

- функциялары мен кәсіби міндеттері;

- практикалық психологиялық-педагогикалық іс-шаралардың атауы, олардың мазмұны;

- практиканың оң және теріс жақтары;

- тәжірибені ұйымдастыруды жақсарту бойынша студенттердің тілектері;

6 Практика күнделігі, онда тыңдаушының күнделікті жұмысы көрсетілуі керек.

7 Сыналушылардың жұмыстарын қоса бере отырып, пилотаждық зерттеу хаттамалары.

8 Практика базасының педагог-психолог маманының пікірі / мінездемесі (ұйымның бірінші басшысының қолымен және мөрімен расталуы тиіс).

3.4. Практиканы өту нәтижелері бойынша студентті аттестаттау барысы

Практика бойынша есептерді қорғауды кафедра меңгерушісі тағайындаған комиссия жүзеге асырады. Практикадан өту нәтижелері 4 балдық (100 балдық) жүйе бойынша бағаланады және студенттің курстан курсқа ауысуы кезінде GPA есептеу кезінде ескеріледі.

Практика бағдарламасын орындамаған, жұмысы туралы теріс пікір алған немесе есепті қорғау кезінде қанағаттанарлықсыз баға алған студент қосымша семестр кезеңінде қайта практикаға жіберіледі немесе институттан шығарылады.

Дәлелді себеппен практикаға келмеген жағдайда студент практиканы келесі академиялық кезеңде ақысыз өтеді және тапсырады. Дәлелді себептерсіз практикаға келмеген немесе келесі академиялық семестрге немесе курсқа ауысу үшін қажетті практика бойынша балл жинамаған, яғни қорытынды бақылау бойынша қанағаттанарлықсыз баға алған студент қосымша (жазғы) семестр немесе келесі академиялық кезең ішінде ақылы негізде практикадан өтуге және оны тапсыруға құқылы.

Практика бойынша бір жетекшіні тағайындау кезінде баға көрсетілген білімге және есептің ресімделуіне сәйкес ұсынылған есепті қорғау қорытындылары бойынша қойылады.

Практика бойынша екі жетекшіні тағайындау кезінде үлес салмағы қорытынды бағаның 40% - ын құрайтын практика базасындағы жетекшінің бағасын және үлес салмағы қорытынды бағаның 60% - ын құрайтын институт басшысы ұсынған есепті қорғау жөніндегі бағаны ескере отырып, қорытынды баға қойылады.

Практиканың қорытындылары мен талдауы қорытынды конференцияда шығарылады, ол бітіртуші кафедра отырысында практика нәтижелері талқыланғаннан кейін 1 аптадан кешіктірілмей өткізіледі.

Тәжірибе нәтижелерін бағалау кезінде келесі факторлар ескеріледі:
Студенттің теориялық дайындық деңгейі (мамандық және аралас пәндер бойынша білімді меңгеру).

Тәжірибе нәтижелерін талдау келесі өлшемдер бойынша жүргізіледі:

- 1) атқарылған жұмыс көлемі;
- 2) талдамалық есептің, қорытындылар мен ұсыныстардың сапасы;
- 3) жұмысты белгіленген мерзімде орындау;
- 4) дербестік, бастамашылдық, жұмысқа шығармашылық көзқарас;
- 5) есеп беру құжаттамасының уақтылы және сапалы ұсынылуы.

3.5. Практика барысын бағалау өлшемдері

Әріптік жүйе бойынша бағалар Сандық эквивалент. Балл (%-мазмұны)	Дәстүрлі жүйедегі бағалау	Құзыреттіліктің қалыптасу дәржесін бағалау өлшемдері
A 4.0 95-100 A 3.67 90-94	Өте жақсы	Студент мерзімінде, толық көлемде және жоғары деңгейде практика бағдарламасын орындады, бұл ретте дербестік, бастамашылдық, шығармашылық көзқарас танытты. Есептік құжаттама мерзімінде толық көлемде ұсынылды, оның ресімделуі мен мазмұны бойынша ескертулер жоқ. Есеп практиканың мақсаттары мен міндеттерін ашуды, практиканың мазмұны мен ұйымдастырылуы, практика бағдарламасын жетілдіру, практика орындарының жалпы сипаттамасын, практика бойынша қорытындылар мен ұсыныстарды қамтиды.
B+ 3.33 85-89 B 3.0 80-84 B- 2.67 75-79 C+ 2.33 70-74	Жақсы	Студент практика бағдарламасын мерзімінде, толық көлемде орындады, бұл ретте дербестік, бастамашылдық, шығармашылық көзқарас танытты. Есеп практиканың мақсаттары мен міндеттерін ашуды, практика орындарының жалпы сипаттамасын, практиканың мазмұны мен ұйымдастырылуы бойынша қорытындылар мен ұсыныстарды қамтиды. Фактілерді психологиялық талдауда, құжаттаманы рәсімдеу мен тапсыруда кемшіліктер бар.
C 2.0 65-69 C- 1.67 60-64 D+ 1.33 55-59 D- 1.0 50-54	Қанағаттанарлық	Студент практика бағдарламасын толық көлемде орындамады. Есеп беру құжаттамасы толық емес мерзімде ұсынылған, оның ресімделуі мен мазмұны бойынша пысықтауды талап еткен елеулі ескертулер бар.
FX 0.5 25-49 F 0 0-24	Қанағаттанарлықсыз	Ол тәжірибе бағдарламасын орындамаған және есептік құжаттама ұсынылмаған студентке қойылады.

3.6. 5B011400 «Тарих» білім бағдарламасы негізінде студенттерге арналған практика түрлері

Практикалардың ұзақтығы 30 сағатқа (5 күндік жұмыс аптасы кезінде күніне 6 сағат) тең апта ішінде практикада білім алушының нормативтік жұмыс уақытына сүйене отырып аптамен айқындалады.

1 кредит практиканың барлық түрлерінің 1 аптасына тең.

Практика оқудың барлық кезеңінде өткізіледі және өзіне мыналарды қамтиды:

- оқу-тәрбие практикасы (2 курстың 4 семестрі, 3 кредит көлемінде 3 аптадан кем емес, 90 сағат);

-Археологиялық практика (2 курстың 4 семестрі, 3 кредит көлемінде 3 аптадан кем емес, 90 сағат);

- оқу –тәрбие педагогикалық практика (3 курс, 3 кредит көлемінде 3 аптадан кем емес, 90 сағат);

- өндірістік-педагогикалық практика (4 курстың 8 семестрі, 12 кредит көлемінде 90 сағат);

- диплом алдындағы практика (4 курстың 8 семестрі, 5 аптадан кем емес).

4. ОҚУ ТӘРБИЕ БАҒДАРЛАМАСЫ

4.1. АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ПРАКТИКА

Археологиялы іс-тәжірибенінің басты мақсаты: студенттер іс-тәжірибе барысында теориялық білімдерін нақты тәжірибемен ұштастырады. Студенттер археологиялық зерттеулерге тікелей далалық археология барысында қатысады және археологиялық барлау мен қазба жұмыстарының әдістемелік негіздерін игереді.

Студенттер далалалық археология негізінде археологиялық деректердің негізін құрайтын археологиялық ескерткіштердің түрлерімен танысады, яғни іс-жүзінде тарихи құндылықтармен танысады және өздерінің теориялық білімдерін нақтылы мысалдар негізінде толықтыруына толық мүмкіндік алады.

Археологиялық іс-тәжірибенінің міндеттері: археологиялық қазба жұмыстарына қатысу арқылы студент тарих ғылымының басқа да салаларымен тарихи процестерді салыстыру мүмкіндігіне көңіл бөлуі тиіс:

- археологиялық барлау әдістерін жетік меңгерулері тиіс;
- археологиялық қазба жұмыстары әдістерін іс-жүзінде игерулері қажет;
- археологиялық зерттеу әдістерін жете игеру қажет;
- археологиялық ұғымдар мен түсініктерді меңгерулері қажет;
- археологиялық объектілерді дәуірнамалық кезеңдер бойынша ажырата білуі және сыртқы белгілері бойынша анықтау қасиетін меңгеру қажет;
- археологиялық ескерткіштерді түрлері бойынша ажыратуды игеруді және археологиялық мәдениеттерді негізде сипаттауды меңгеруді білу қажет;
- археологиялық практика барысында қолданыста болатын еңбек құралдарын іс-жүзінде қолдануды игеру қажет;
- археологиялық практика талаптарын нақтылы орындау қажет;
- археология ғылымының орны;
- археологиялық зерттеу тәсілдерін меңгеру;
- археология «тілін» үйрену;
- археологиялық ескерткіш түрлерін ажырату;
- археология ғылымының даму жолдарының қазба жұмыстарымен тығыз байланыста болатынын жете түсіну;
- археология-экология, өркениет мәселелеріне қатысты теориялық білім тәжірибелерін бекіту;
- археологиялық ескерткіштерді далалық археология барысында сипаттау және жіктеу
- ғылыми тұрғында қалпына келтіру және уақытнамалық әдістемесін анықтауды үйренуді меңгеру;
- ескерткіштердің далалық зерттеу барысында орнын анықтауды үйрену;
- далалық жазба жұмысын (күнделік пен қорытынды есеп) маңызын білу және он іс-жүзінде іске асыруигеру;
- заттардың алғашқы белгілері, сақталуы мен сандық құрылымын білу;
- түрлердің тізімін жасауда ыждағаттылық қатеттігін ескеру;
- ескерткіштерге және заттарға зерттеу барысында белгі қоюды үйрену;
- археологиялық заттарды жіктеуді меңгеру;
- жер бетіде көріне бермейтін ескерткіштердің белгілерін анықтауды игеру;
- фотография және аэроархеология негіздерін үйрену;
- су асты археология негізін игеру;
- эксперименттік археология негізін білу;

Студентке қойылатын талптар жиынтығы:

1. Археологиялық іс-тәжірибеге қатысушы студенттер міндетті түрде дәрігерлік және қауіпсіздік ережелермен таныстығы жөінде анықтама қағаздарын экспедиция жетекшісіне тапсырулары қажет;
2. Археологиялық практикаға қажет арнаулы киім-кешек және тиісті материалдар ескерілуі қажет;
3. Археологиялық практикаға қажет бұйымдар мен заттарды және оларды тиімді пайдалануды ескеру қажет;
4. Студент-практикант археологиялық практика жетекшісі мен арнайы мекеме тарапынан қойылатын практика талаптарын қатаң орындауы қажет;
5. Студент-практикант практика барысында жетекшілер және арнайы мекеме тарапына қойылатын барлық талптарды қатаң түрде ескеруі қажет;

Археологиялық практика оқу процессінің құрамдас саласын ретінде болып келетін практика басталар алдында және барысында қатаң түрде ескерулі міндетті болып табылады.

Археологиялық практика қорытындысы жаңа оқу жылы басталған шақта шығарылады. Содан сәйкес тиісті қорытынды бағалау болады.

Жалпы археологиялық қорытынды есеп кешенді негізде жасалынады және ол практика жетекшісінің тікелей басшылығымен іске асырылады. Қорытынды кешенді есеп тиісті орындарға тапсырылады.

1 кезең: Ұйымдастырушылық

Іс-тәжірибе басталар алдында археологиялық экспедицияға шығатын студенттердің жалпы тізімі алынады. Практика алдында конференция өткізіледі. Студенттерге практиканың мақсаты және міндеттері, жұмыс мазмұны және көлемі мен танысады. Экспедицияға қай елді мекендерге баратыны, қалай деректерді жинау барысы жөнінде бағыт-бағдарламалар беріледі. Практика қай орында, қай елді мекенде өтетіні анықталып студенттер бөлінеді. Бақылаудық түрі және әдістері, есеп беретін құжаттарды құрастыруға және оны қорғауға қойылатын талаптар айтылады.

2 кезең: Икемдеу

Практиканың бірінші күні әкімшілік қатысуымен мекеме ұжымының өндірістік жиналысы өткізіледі. Практиканттар экспедиция жүргізетін елді мекендер мен танысады. Экспедицияның жалпы барысы, өздерінің міндеттерімен танысады.

Әр бір практикант қандай деректерді жинайды, жинау барысында кімдермен сұхбаттасады және фото, видео аппараттарын даярлайды.

Практикант жұмыстары жеке дара жоспарлары белгілі бір күн тәртібіне сой ұйымдастырылады. Бірінші аптада практиканттар ғылыми, материалдық базамен, құжаттарды өңдеу әдісімен танысады. Апта соңында практикант жекедара жоспарларын жасайды (оны топ жетекшісі бекітеді). Бір апта өткен соң практикант топ жетекшісіне есеп береді.

3 кезең: Негізгі кезең

Үшінші кезеңнің мазмұны тарихи деректермен және құжаттармен жұмыс, этнографиялық материалдарды жинау және өңдеу.

1. Ғылыми турғыдан және сұрау арқылы.
2. Зерттеу кезіндегі белгілі бір халықтың әдет-ғұрпын, дәстүрін бейнелейтін материалдар жинау.
3. Шежірлік материалдар жинау
4. Фольклордың материалдар жинау.
5. Көнекөз қариялармен халықтың тарихын, дәстүрін, әдебиетін, мәдениетін жақсы білетін адамдармен сұхбаттасу.

6. Археологиялық экспедициялардың материалдарымен танысу.
7. Суретке түсіру, таспаға жазыпалу, видеоға түсіру, схема, чертеж жасау.

Зерттеу жұмыстарының кезеңдері

I. Далалық археологиялық іс-тәжірибе

А) Далалық практикаға шығуға дайындық, зерттеу орнын іздеу, экспедицияға алып кететін заттарды дайындау. Практикаға өтетін жерге жету. Студенттердің күшімен далалық қос тігу, күндік кестесін белгілеу.

Ә) Археологиялық барлау Д.А. Авдусиннің (Д.А. Авдусин «Полевая археология СССР М.1980) нұсқау әдісі бойынша жүргізіліп, жағдайлық карта, суретке түсіріледі, ескерткіштерді қорғау мақсатындағы құжаттар толтырылынады.

II. Камералық өңдеу

А) Тазалау, табылған заттарға реставрация жасау т.б. Жоғарыдағы III – тақырыптың тармағын және ауызша дағдыларды іс жүзінде қолдану.

Ә) Әрбір табылған затқа, олжаға құжат толтыру, оны суретке түсіру, ескерткіштердің жобасын және қималық көріністерін тушпен қатты қағазға салады.

III. Ғылыми ақпар жасау

А) зерттеу мақсаттары, ескерткішті сипаттау (топографиясы, стратиграфиясы, қимасы), мерзімін анықтау, типтеу, қазіргі әдебиеттермен салыстырып, іздестіріп, тарихи тұжырымдау.

4 кезең: Қортынды кезең

Жиналған археологиялық деректерді

- Жазба және заттай деректерді толық жинақтау және өңдеуді аяқтау.
- Есеп құжаттары мен реферат дайындайды
- Археологиялық экспедиция жөнінде күнделік
- Практиканы өткені туралы есеп
- Экспедиция жөнінде фото суреттер, бейне және таспаға түсірілген материалдар.
- Студенттік практикасына баға қойылған топ жетекшісінің мінездемесі

Іс-тәжірибе қорытындысы

1. Есеп құжаттарды дайындауды ұйымдастыру
2. Құжаттарды уақытында тапсыруды бақылап отыру.
3. Қорытынды мәжіліске қатысу.
4. Факультеттегі қорытынды конференцияға қатысу (студенттердің есеп, баяндамасы бойынша этнографиялық және археологиялық көрме ұйымдастыру)
5. Баға қою, болашақ экспедиция жөнінде талап-тілектерін айту және жоспарын дайындау
6. Есептерді тапсыру

4.2. ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ – ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПРАКТИКА

1 Практиканың мақсаты мен тапсырмалары

1.1 Кіріспе

Психологиялық-педагогикалық тәжірибе білім беру процесі болып табылады және мақсатты түрде кәсіби дағдыларын қалыптастыру, психологиялық негізгі пәндерді оқыту («Психология», «өзін-өзі тану» және т.б.), теориялық және тәжірибелік білімді қолдану, кейбір қажетті ойларды педагогикалық тәжірибеде қолдану.

Психологиялық - педагогикалық тәжірибедегі тапсырмалар:

- болашақ педагогтың жеке тұлға қалаптасуы: әділеттік, батылдылық, қаталдылық, өзіне есеп беру, объективтілік, жұмысқа және адамдарға адалдылық, түсінушілік пен сыйластық, шыдамдылық пен ұстамдылық. т.б.

- шығармашылық мүмкіндігін ашу, педагогикалық іс-әрекетіндегі зерттеу бағыты;

- теориялық білім алу кезіндегі, студенттердің білімін бекіту мен тереңдеу;

- мектеп психологтың функционалды міндеттері мен кәсіби-педагогикалық іс-әрекетімен таныстыру;

- мектептегі негізгі тәрбие жұмыстарымен және сынып жетекшінің жұмысымен таныстыру

2. Оқыту мен білім берудің педагогикалық тәжірибесінің мазмұны даму деңгейінде

Мамандығы бойынша біліктілігі сәйкес студент келесі негізгі педагогикалық дағдыларына ие болуы тиіс:

- қазіргі кездегі мектепте оқытудың жүйесі, тәжірибені пайдалану мүмкіндігі.

- білім беру процесінің заңдар мен принциптері туралы өзінің жұмысында пайдалана алу.

- білім беру заңдары мен білім беру жүйесін кәсіби қызметін жекелей және топта көрсете алу;

- қатысушылардың құқықтары мен еркіндіктерін қадағалау;

- қатысушылардың сыныптан тыс іс-шаралар ұйымдастыруға қабілетті болу.

3. Психологиялық-педагогикалық тәжірибенің мазмұны

Студенттің жұмысының мазмұны мен мінездемесі педагогикалық тәжірибеде 3 топқа бөлінеді:

I топ - нұсқаушы. Оның тәжірибедегі мақсаты теориялық дайындалу. Барлық сұрақтарға нұсқаушы конференцияға жауап қарастырады- тәжірибедегі тапсырмалармен танысу, программамен, есеп беру құжаттары, тәжірибедегі бақылау уақыты.

II топ -негізгі. Ол екі бөліктен тұрады: сынақтар және кәсіби қызметі. Бірінші аптада студент оқыту барысымен, өзіне берілген сынып оқушыларын зерттеп барлық сабақтарға қатысады, өзінің мектеп психологімен құрастырған жоспары және сынып жетекшімен ұйымдастырған мерекелік тәрбие жоспарларын құрады. Алғашқы екі күн ішінде студент өзінің жеке жоспарын құрады, күнделікке жазып отырады, дәлел ретінде оны жетекшіге береді.

Күнделіктегі жеке жоспар күнге толтырылып отырылады.

Жұмыс барысы келесі 2,5 аптада, студенттер негізгі тапсырмаларын, педагогикалық психологиялық тапсырмаларын орындайды, тәрбие жұмыстарын ұйымдастырады, қажетті материалдарды дайындайды.

III топ – тексеру және бағалау. Тәжірибені аяқтауға, есеп беруге дайындалу.
Тәжірибені қорытындылау.жабылу кеңесіне қатысу.

№	Мазмұны	Оны ұйымдастыру нысандары мен әдістері	Мерзімі
1.	I Бірінші кезең. Мектептегі негізгі міндеттерімен және негізгі бағыттармен бірінші кезеңде таныстыру	1. мектеп директорымен оқыту жұмыстарын және тәрбиелеушілер, ұстаздар мен танысу, әңгімелесу. 2. мектеп психологы және әлеуметтік психологпен танысу және әңгімелесу; 3. мектепке шолу жасау; 4. студенттің өзіндік жұмысының жоспары.	1 апта
2.	II топ – негізгі. Мерекелік сынақ психологиялық - педагогикалық	1.мектеп психологының жұмыс жоспары мен танысу. 2. психологиялық-педагогикалық мерекелік сынақ жоспарын құру 3.педагог-психолог базасынан, әдіскерлер мен жетекшілерден педагогикалық тәжірибеде мерекелік психологиялық педагогикалық сынақ туралы кеңес алу,сұрау 4.педагог-психологтармен бірлескен 3-тен кем емес мерекелік істерді жүргізу	1 – 2 апта
3.	Өзіндік психологиялық және педагогикалық мерекелерді өткізу	1.Тәжірибені педагог – психолог базасындағы әдіскерлер мен мұғалімдерімен бірлескен қызмет нәтижелерін талқылау. 2. өзіндік тәжірибелік жоспарын педагогикалық психологиялық базасы мен педагог-психолог басшысымен дайындау 3.педагогикалық тәжірибені педагог-психологтың және басшысының тікелей басшылығымен тәжірибе негізінде тәуелсіз оқиғаларды кем дегенде 3 рет жүргізу.	2-3 апта
4.	III топ – тексеру және бағалау. Күнделік тәжірибесін жасау	1.Жиналған құжаттарды сынып жетекшіге беру және сипаттамаларын алу. 2. Жиналған құжаттарды мектеп психологына беру және сипаттамаларын алу .	3 апта
5.	Құжаттық тәжірибені тіркеу	Тәжірибелік есеп беруге дайындалу.	3 апта
	Қортынды конференция	Баяндамалық есеп беру.	

4.3.ОҚУ-ТӘРБИЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПРАКТИКА

1 Практиканың мақсаты мен тапырмалары

1.1 Кіріспе

Оқыту мен білім берудің тәжірибесі білім беру мекемелерінде жүзеге асады;

- инновациялық мекемелерде (лицей, гимназия);

- орта кәсіптік оқу орындары.

База бойынша оқыту мен білім берудің тәжірибесі 6B01606, 5B011400 «Тарих» – бағыты бойынша қажетті материалдармен оқу орындары мен техникалық шарттар, сондай-ақ жоғарғы мамандар болып табылады.

3.Педагогикалық тәрбиені оқыту тәжірибесінің міндеттері

- өзін-өзі басқару тәрбиемен және оқыту мен педагогикалық шеберлік енгізу;

- тәжірибелік әдістеменің жұмысын меңгеру;

- назарға даму ерекшеліктерін ескере отырып оқыту мен тәрбие жұмысы барысында студенттердің жеке көзқарастарын іске асыру.

2. Оқыту мен білім берудің педагогикалық тәжірибесінің мазмұны даму деңгейінде

Студент «тарих» мамандығының біліктілік талаптарына сәйкес мынадай негізгі күзіндеттерді орындауы тиіс;

- тарихшы ретінде өзін таныстыру;

- өзіңді меңгеру рөлі кәсіби ұстанымын анықтау үшін, олардың қызметін жоспарлау;

- кәсіби қызметінде барабар кәсіби қондырғыларын дамыту.

3.Педагогикалық тәрбиені оқыту тәжірибесінің мазмұны

Студенттердің тәжірибелік оқыту жұмысының мазмұнына қарай 3 кезеңге бөлінеді:

I кезең - нұсқаулық. Оның мақсаты- практикаға теориялық тұрғыдан дайындалу. Нұсқаулық конференцияда барлық ұйымдастырушылық сұрақтардың шешімдері қарастырылады, яғни практиканың міндеттерімен, бағдарламамен, есептік құжаттамамен, практиканың бақылау мерзімдерімен танысу.

II кезең - негізгі. Ол екі мерзімнен тұрады: танысу және кәсіби-қызметтік. Бірінші аптада студент білім беру мекемесімен танысады, бекітілген сыныптың оқушыларын зерттейді, барлық сабақтарға қатысады, мектеп психологымен бірге жұмыстың жоспарын жасайды, ал сынып жетекшісімен тәрбиелік іс-шаралардың жоспарын талқылайды. Бірінші екі күн ішінде практикант күнделікте жеке жоспар құрастырады, оны топтық жетекшіге бекітуге береді.

Күнделікті толтырылатын күнделіктегі жеке жоспар.

Жұмыс кезеңі келесі 2,5 апта бойы жүзеге асады, ол мерзімде студент келесі негізгі тапсырмаларды орындайды: психология, педагогика бойынша негізгі тапсырмаларды орындайды, тәрбиелік іс-шараларды ұйымдастырады, ынталандыру материалдарын дайындайды.

III кезең - бақылаулық-бағалаулық. Практика бойынша есепті дайындау мен рәсімдеу. Практиканың қорытындылау. Қорытынды конференцияға қатысу.

№	Мазмұны	Оны ұйымдастырудың түрлері мен әдістері	Орындау мерзімдері
1.	I кезең - нұсқаулық. Қазіргі кезеңдегі	1. Мектептің директорымен, оқу ісінің және тәрбие ісінің меңгерушілерімен	1 апта

	мектептің міндеттері мен негізгі бағыттарымен танысу.	танысу және әңгімелесу; 2. Мектеп тарихшыларымен танысу және әңгімелесу; 3. Мектеп ішіндегі экскурсия; 4. Студенттің жеке педагогикалық жұмысын жоспарлау.	
2.	II кезең - негізгі. Байқау психологиялық-педагогикалық іс-шаралар	1. Мектеп тарих жұмыс жоспарымен танысу. 2. Ортақ байқау тарихи іс-шаралардың жоспарын құру. 3. Ортақ байқау тарих іс-шаралар жоспарының сұрақтары бойынша базаның тарихшы, әдіскермен және тарих жетекшісімен кеңесулер. 4. тарихшылармен бірге бірнеше (3-тен кем емес) ортақ байқау тарихи іс-шараларды өткізу.	1 – 2 апта
3.	Өздік психологиялық-педагогикалық іс-шараларды өткізу	1. Ортақ байқау іс-шаралардың нәтижелерін базаның тарихшы, әдіскермен және тарихшы жетекшісімен талқылау. 2. Өздік тарихи іс-шаралардың жоспарын базаның тарихшылармен және педагогикалық тарихшы жетекшісімен бірге құру және талқылау. 3. Практиканың базасында тарихшының және тарих жетекшісінің тікелей бақылауымен өздік тарихи іс-шараларды өткізу (3-тен кем емес).	2-3 апта
4.	III кезең - бақылаулық-бағалаулық. Практика күнделігін рәсімдеу	1. Жиналған құжаттаманы сынып жетекшісіне тапсыру және мінездемені алу. 2. Жиналған құжаттаманы мектеп психологына тапсыру және мінездемені алу.	3 апта
5.	Практиканың құжаттамасын дайындау	Практика бойынша есепті дайындау.	3 апта
	Қорытынды конференция	Есеппен бірге баяндама жасау.	

4.4. ӨНДІРІСТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПРАКТИКА

1 Практиканың міндеттері мен мақсаттары

1.1 Кіріспе

Өндірістік практика жалпы білім беретін мекемелерде жүргізіледі:

- инновациялық мекемелерде (лицей, гимназия);

- орта кәсіптік оқу орындарында.

Керекті материалдық-техникалық жағдайлары мен жоғары білікті мамандары бар білім беру мекемелері 6B01606, 5B011400 «Тарих» бағыты бойынша өндірістік практиканың базалары болып табылады.

Өндірістік практиканың міндеттері:

- оқытудың әртүрлі әдістері мен құралдарын пайдалана отырып, әр түрлі сабақтарды өткізудің дағдыларын қалыптастыру;

- студенттердің зеттеу қызметінің ептілігін дамыту;

- студенттердің теориялық оқыту барысындағы алған білімдерін тереңдету мен бекіту;

- студенттерді практика базасының психологының кәсіби қызметінің және атқарымдық міндеттерінің сипатымен таныстыру.

2. Өндірістік практиканың мазмұнын меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар:

Біліктілік талаптарына сәйкес мамандықтың студенті келесі негізгі құзыреттіліктерге ие болуы тиіс:

- өзі туралы түсініктің қалыптасуы;

- кәсіби қызметінде барабар кәсіби нұсқауларды жасау.

3. Өндірістік практиканың мазмұны

Студенттер жұмысының мазмұны мен сипаты бойынша өндірістік практика 3 кезеңге бөлінеді:

I кезең - нұсқаулық. Оның мақсаты- практикаға теориялық тұрғыдан дайындалу. Нұсқаулық конференцияда барлық ұйымдастырушылық сұрақтардың шешімдерін қарастырылады, яғни практиканың міндеттерімен, бағдарламамен, есептік құжаттамамен, факультеттік және топтық жетекшілермен (география бойынша әдіскерлер), практиканың бақылау мерзімдерімен танысу.

II кезең - негізгі. Ол екі мерзімнен тұрады: танысу және кәсіби-қызметтік. Бірінші аптада студент білім беру мекемесімен танысады, бекітілген сыныптың оқушыларын зерттейді, барлық сабақтарға қатысады, мұғаліммен тақырыптық жлспар құрайды, ал сынып жетекшісімен тәрбиелік іс-шаралардың жоспарын талқылайды. Бірінші екі күн ішінде практикант күнделікте жеке жоспар құрастырады, оны топтық жетекшіге бекітуге береді.

Күнделікті толтырылатын күнделіктегі жеке жоспар.

Жұмыс кезеңі келесі тоғыз апта бойы жүзеге асады, ол мерзімде студент келесі негізгі тапсырмаларды орындайды: бақылау және есептік тренингтік бағдарламаларды жүргізеді, психология, педагогика бойынша негізгі тапсырмаларды орындайды, тәрбиелік іс-шараларды ұйымдастырады, ынталандыру материалдарын дайындайды. Сабаққа 2-3 күн қалғанда әр сабақтың конспектісін әдіскермен (өндірістік практиканың жетекшісімен) немесе психологпен бекітеді.

III кезең - бақылаулық-бағалаулық. Практика бойынша есепті дайындау мен рәсімдеу. Практиканың қорытындылау. Қорытынды конференцияға қатысу.

№	Мазмұны	Оны йымдастырудың түрлері мен әдістері	Орындау мерзімдері
1.	I кезең - нұсқалық.	1. Практиканың базасымен танысу. 2. Практика базасының педагог-тарихшымен тікелей танысу. 3. Практика базасының педагог-	1 апта

		психологының функциясымен және кәсіби міндеттерімен танысу. 4. Практика базасындағы педагог-тарихшының қызметін реттемелейтін нормативті құжаттармен танысу.	
	II кезең – негізгі Өндірістік практика базасындағы кәсіби қызметке қатыстыру	1. Жеке жоспар құру. 2. Педагог-тарихшының, сынып жетекшінің және т.б. практикалық психологиялық-педагогикалық іс-шараларына қатысу. 3. Базаның педагог-психологымен, әдіскерімен және практиканың жетекшісімен кеңесулер. 4. Практика базасындағы жұмысқа педагог-психологтың, сынып жетекшінің және т.б. көмекшісі ретінде қатыстыру.	2 апта
2.	Байқау тарихи іс-шаралар	1. Мектеп тарихшысының жұмыс жоспарымен танысу. 2. Ортақ байқау психологиялық-педагогикалық іс-шаралардың жоспарын құру. 3. Ортақ байқау психологиялық-педагогикалық іс-шаралар жоспарының сұрақтары бойынша базаның педагог-психологымен, әдіскермен және педагогикалық практиканың жетекшісімен кеңесулер. 4. Педагог-тарихшымен бірге бірнеше (3-тен кем емес) ортақ байқау , іс-шараларды өткізу	3 апта
3.	Өздік тарихи іс-шараларды өткізу	1. Ортақ байқау іс-шаралардың нәтижелерін базаның педагог-тарихшымен, әдіскермен және педагогикалық практиканың жетекшісімен талқылау. 2. Өздік сабақ жоспарын базаның педагог-тарихшымен және педагогикалық практиканың жетекшісімен бірге құру және талқылау. 3. Практиканың базасында педагог-тарихшының және педагогикалық практиканың жетекшісінің тікелей бақылауымен іс-шараларды өткізу (3-тен кем емес).	4-9 апта
4.	Ғылыми-зерттеу қызметі	1. Дипломдық жұмыстың тақырыбы бойынша ғылыми жетекшімен кеңесу, дипломдық жұмыстың шеңберінде пилотаждық зерттеу жүргізу үшін әдістер мен әдістемелерді іріктеп алу. 2. зерттеу жүргізу үшін ынталандыру материалдарын, арнайы бланктерді дайындау. 3. Дипломдық жұмыстың тақырыбына	2-9 апта

		сәйкес ғылыми-зерттеу жұмысын жүргізу, практика базасының тарихшысының тапсырысы бойынша зерттеулерді жүргізу. Қалыптастырушы эксперименттің бағдарламасын әзірлеу (4.Бақылау тобымен бірге пилотаждық зерттеуді жүргізу. 5. Қалыптастырушы эксперименттің бағдарламасын (түзету бағдарламасы) өткізу. 6. Бақылау және эксперименттік топтардың екінші реттік диагностикасын өткізу. -Пилотаждық зерттеу нәтижелерінің сандық және сапалық талдауы. 7.Ғылыми жетекшімен кездесу, дипломдық жұмыстың эксперименттік бөлігін түзету. 8.Пилотаждық зерттеудің нәтижелерін практика базасының педагог-тарихшымен талқылау.	
	ІІІ кезең - бақылаулық-бағалаулық. Практика күнделігін рәсімдеу	1. Жиналған құжаттаманы сынып жетекшісіне тапсыру және мінездемені алу. 2. Жиналған құжаттаманы мектеп психологына тапсыру және мінездемені алу.	10 апта
5.	Практиканың құжаттамасын дайындау	Практика бойынша есепті дайындау.	10 апта
	Қорытынды конференция	Есеппен бірге баяндама жасау.	

СТУДЕНТТІҢ МІНДЕТТЕРІ

Студент практика өту барысында міндетті:

- практиканың бағдарламасын толығымен жүзеге асыруға, жоғары оқу орнының белгілеген нысандағы практиканың күнделігін жүргізуге;
- практиканың тиісті базасындағы ішкі тәртіптің ережелеріне бағынуға;
- еңбекті қорғау ережелерін, қауіпсіздік техникасының және өндірістік тазалық сақтау техникасының ережелерін оқып білуге және қатаң сақтауға;
- белгіленген нысан бойынша практиканың жетекшісіне жазбаша түрдегі есепті, барлық тапсырмаларды орындағаны туралы практика базасының жетекшісі қол қойған күнделікті тапсыруға.

ЕСЕПТІК ҚҰЖАТТАМА

1 Практиканың есебінде практиканттің практика барысындағы барлық жұмысы қамтылып көрсетілуі тиіс:

- атқарылымдар мен кәсіби міндеттер;
  - практикалық психологиялық-педагогикалық іс-шаралардың атаулары мен олардың мазмұны;
  - практиканың оң және теріс кезеңдері;
  - практиканың ұйымдастырылуын жақсартуға арналған студенттердің тілектері.
- 2 Практиканттің күнделікті жұмысы көрсетілуі тиіс практика күнделігі.
3 Зерттелетіндердің жұмысымен бірге пилотаждық зерттеулердің хаттамасы.
4 Практика базасының педагог-тарихшының пікірі.

4. КҮНДЕЛІКТІ ЖҮРГІЗУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР

Күні	Атқарылған жұмыс	Атқарылғандығы жөнінде практика жетекшісінің бағасы
1	2	3

1 және 2 бағандар күнделікті толтырылады, ал 3 бағанды басқа күні толтыруға рұқсат етіледі.

2-бағанда іс-шаралардың атаулары (мысалы, құжаттарды зерттеу, сыныпты дайындау және т.б.), өткізілетін орны (мекеме, кітапхана, үйде немесе басқа жерде), атқарылған жұмыстың көлемі көрсетіледі.

Күнделікте өзінің ұсыныстарын, өзінің және серіктестерінің жұмысын бағалау және әсерлерін жазуға болады.

5. ЕСЕП ПЕН ҚОРЫТЫНДЫ КОНФЕРЕНЦИЯДА АЙТЫЛАТЫН БАЯНДАМАНЫ ДАЙЫНДАУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР

Практика соңында жазылатын есеп мыналарды қамтуы тиіс: практика мақсаттарының қысқаша тиянақтауы, мекеменің және оның жұмыс жағдайларының қысқа сипаттамасы, бірге жұмыс істеген адамдардың контингенті, орындалған іс-шаралардың жалпылау түрдегі сипаттамасы.

Қорытынды конференцияға студент практика барысындағы өзінің атқарған жұмысын және оның нәтижелеріне өзінің жеке қарым-қатынасын көрсететін 5-минуттік баяндама дайындау керек. Бұл баяндамада алға қойылған міндеттер орындалды ма жоқ па, және жаңа білімдер мен дағдылар алынды ма жоқ па, сондай-ақ әлеуметтік мекеменің қызметін жақсарту мақсатындағы тілектер айтылуы керек.

6. ПРАКТИКАНЫ ҚОРЫТЫНДЫЛАУ ТӘРТІБІ

Практиканың нәтижелері сараланған сынақ (баға қоюмен бірге) түрінде бағаланады. Сонымен бірге ерекше есепке алынады:

- пікірде айтылған ой;
- күнделіктегі жазбалардың мазмұны және оны жүргізудің ұқыптылығы;
- есептің сапасы;
- қорытынды конференциядағы баяндама.

Есепті тапсыру мерзімін бұзғаны үшін, негізсіз келмей қалулар немесе белгілі бір тапсырмаларды орындаудан бас тарту үшін, күнделік жүргізудегі ұқыпсыздық үшін, сөзсіз, бағалар төмендетілетін болады.

4.5. ДИПЛОМ ҚОРҒАУ АЛДЫНДЫҒЫ ІС-ТӘЖІРБИЕ

1 Іс-тәжірибенің мақсаты мен міндеттері

Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің мақсаты диплом жұмысын толықтай аяқтау болып саналады.

Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің міндеттері:

- мәлімет жинау, диплом жұмысының тақырыбы бойынша практикалық материалдарды жалпылау және өңдеу;
- диплом жұмысының тақырыбы бойынша статистикалық мәліметтер мен практикалық материалдарды талдау;
- қорытындыны қалыптастыру, диплом жұмысының тақырыбы бойынша заңдылықтар мен ұсыныстар енгізу;
- диплом жұмысын қойылған талаптар бойынша келтіру және орындау.

2. Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар

5B011400 «Тарих» мамандығының классификация талаптары бойынша студент зерттеу қабілеттерімен меңгерген болу қажет.

3. Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің мазмұны:

- Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибесі педагогика кафедрасында өтіледі;
- Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибесін диплом жұмысы бойынша ғылыми жетекші жетекшілік етеді. Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің мазмұны диплом тақырыбы бойынша анықталады;
- Кафедра шешімі бойынша диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибенің қорытындысы дипломның қорғау алдындағы іс-шарада қорғалады;
- Дипломның қорғау алдындағы іс-шара кафедраның отырысында талқыланады және хаттамада тіркеледі.

4. Студент міндеттері

Іс-тәжірибие өту барысындағы міндеттері:

- диплом жұмысының тақырыбы бойынша ғылыми-зерттеу жұмыс жүргізу;
- терминдер мен ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындау кестесі мен мерзімдерін сақтау.

5. Есеп құжаттары

Студент есебінде іс-тәжірибие бойынша барлық құжаттар ұсынылу қажет:

- Іс-тәжірибесі аяқталған соң студент қорытынды конференцияға қысқаша есеп дайындайды. Есепте іс-тәжірибенің барлық материалы ұсынылуы тиіс;
- эксперимент бағдарламасының ізірелмесі (түзетулері);
- эксперименттердің қалыптастырушы және қорытынды бөлімдерінің сипаттамасы;
- дипломдық зерттеудің қорытындыларының сандық және сапалық анализі;
- дипломдық зерттеудің қорытындыларын ғылыми жетекшімен талқылу.

6.Қорытынды конференцияға (қорғау алдындағы) студенттерге жазбаша және ауызша есеп дайындауы бойынша ұсыныстар.

Қорытынды конференцияға бес минуттық сөйлеу мәтін дайындау керек, оның ішінде қысқаша мақсат пен міндеттері ұсынылады; эксперимент бойынша қысқаша мәлімет; экспериментке қатысушылар туралы баға беру; алдын-ала эксперимент нәтижелері және іс-шаралар орындауы бойынша жалпылама түрде сипаттау; іс-тәжірибие бойынша ұсыныстар беру және міндетті түрде қойылған міндеттерінің орындалуы туралы есепке қосу.

7.Іс-тәжірибие қорытындысын өткізу талаптары.

Студенттің диплом жұмысын қорғау дайындық деңгейі мен іс-тәжірибие бойынша нәтижелері хаттамаға енгізіледі.

10. ҰСЫНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕРДІҢ ТІЗІМІ

1. Кожухова Н.Н. Педагогическая практика студентов с дополнительной подготовкой. Москва, 2015.
2. Корнева Л.Н. Психологические основы педагогической практики. Москва, 2010.
3. Винокуров: Н. Полевые археологические исследования и археологические практики: учебник. Москва .2013
4. Эко У. Как написать дипломную работу. М., 2003;
5. Бут У., Колумб Г., Уильямс Дж. Исследование. Шестнадцать уроков для начинающих авторов. М., 2007.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

Еуразия гуманитарлық институты

Педагогика кафедрасы

КҮНДЕЛІК

_____ тәжірибие

(тәжірибиенің атауы)

Студенттің _____

Т. А. Ж., топ, курс, мамандығы

Тәжірибиені өткен

_____ Тәжірибие базасы (атауы, адрес)

Педагог-тарихшы қызметкері _____

Т. А. Ж., лауазымы

Әдіскер _____

Т. А. Ж., лауазымы

Нұр-Сұлтан , 2020 ж.

Тәжірибенің мақсаттары мен міндеттері

Тәжірибе базасы туралы мәлімет (нөмірі, аудан, әкімшілік, телефоны)

Тәжірибе басынының жұмыс циклограммасы

Студент-практиканттың бірлескен және өзіндік тәжірибелік шаралардың өткізу жоспары мен бағдарламасы

күні	Жұмыстың мазмұны	әдіс	Жасалған жұмыстың анализі	
			+	-

Студент-практиканттың барлық жұмысы күнделікте жоспарланған және көрсетілген болу керек:

- Тәжірибе барысында танысқан база маманның барлық бағыттар бойынша информативтік мәлімет.

Ұшқыштық психологиялық зерттеудің курстық проект шамасында өткізілуі

Студент-практиканттың есептемесі

Нұсқаулық және қорытында конференцияларға қатысуы.

Кәсіби қызмет объектілермен таныстыру (білімдік, психо-диагностикалық, сабағаттық-түзету және т.б.), міндеттерін үйлестіру.

Психологтың (әлеуметтік жұмыскердің) әртүрлі өрістегі ерекшеліктері, функциялары мен кәсіптік қызметімен таныстыру.

Әртүрлі өрістегі психолог (әлеуметтік жұмыскер) қызметін реттеуші, негізгі құжаттар, құқықтық және заңнамалық актілерін зерделеу.

Тәжірибенің жекеленген жоспары

Ұшқыштық зерттеудің курстық проект шамасында өткізілуі

Тәжірибе шаралардың аталуы мен олардың мазмұны

Тәжірибенің жағымды және жағымсыз кездері

Оқу-зерттеу тәжірибе ұйымдастыруын жақсартуға арналған тілектер

Оқу-зерттеу тәжірибе мен алдағы жұмысқа дайындық деңгейінің өзін өзі бағалау

Білімдік, психо-диагностикалық, сабағаттық-түзету жұмысын өз бетінше іске асыру сәтті болды ма; Психолог маманы, психолог – әдіскер сізге қандай көмек көрсетті; Қандай қиыншылықтардан ұшырадыңыз және оларды қалай өттіңіз; Тәжірибеден кейін өзінің мамандық таңдау мақсаттылық бойынша қандай шешімге келдіңіз?)

Күнделік үлгісі

ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР (Археологиялық практика)

1. Студенттің аты-жөні _____
2. Кафедра _____
3. Курс _____ 4. Топ № _____
5. Тәжірибенің аты _____
6. Тәжірибе өткізілетін орны _____
7. Тәжірибе өткізілетін мерзімі _____
8. Дербес тапсырманың тақырыбы _____

декан _____

(қолы)

Тәжірибе жетекшісі _____

(қолы)

Тәжірибе күнделігі
Тәжірибе барысында өткізілген жұмыстар туралы мәлімет

<i>Мерзімі</i>	Орындалған жұмыстардың қысқаша мазмұны

Студенттің тәжірибе бойынша қорытындысы және оның ұсыныстары

_____

_____

Студенттің қолы _____

Тәжірибе жетекшісінің студенттің жұмысын бағалауы

_____

Тәжірибе бағасы _____

Тәжірибе жетекшісінің қолы _____

«__» _____ 200__ ж.

Студент жұмысын бағалау (мекеме әкімшілігімен толтырылады)

Студенттің тәжірибе барысындағы жұмысы туралы қорытынды (мамандық машықтары, белсенділігі, тәртібі, мекеме шараларына қатысуы, мекемеге көмек көрсетуі)

Мекеме әкімшілігінің қолы _____

ЕАГИ тәжірибе жетекшісінің қорытындысы

Тәжірибе бағасы _____

Жетекшінің қолы _____

«__» _____ 20__ ж.

Оқушы тұлғасының психологиялық сипаттаманың сызбасы

1. Оқушы туралы жалпы мәліметтері: жасы, сыныбы, мектебі, денсаулықтың жағдайы, солақайлықтың болуы, сырт келбеті (қысқаша ауызша суреттеме)

2. Отбасы тәрбиесінің жағдайы: отбасы құрамы: мамандығы, жасы, ата –ана және отбасының басқа мүшелер туралы қысқаша сипаттама (ағайын, әпкелер- үлкен-кішілері, егіздер, ата – әжелер және т.б.), отбасындағы қарым-қатынасы, ата-ана тәрбиесінің стилі, отбасындағы баланың рөлі мен жайғасымы, баланы тәрбиелеу бойынша үлкендер әрекетінің келісушілігі, бала мен оның оқу әрекетіне қатынас, үй тапсырма орындауын бақылау, мұғалім айтқан ескертуге реакциясы, ата-ана мектебімен қатынасы)

Оқушы тұлғасының құрылымы

Темперамент: жүйке жүйесінің түрі, психологиялық мінездеме (сензитивтілігі; әрекет қабілеттілігі мен олардың қатынасы; экстраверсия; қатаңдық; эмоционалды қозғыштық; реакция темпі); жүріс-түріс пен қатынасуда темпераменттің көрінуі.

Мінез-құлық: қарым-қатынас түрлері бойынша мінез-құлық белгілерінің сипаттамасы (өзіне, басқа адамдарына, іске, заттарға); акцентуация түрі; психикалық негативті күйіне икемділігі.

Әдістер мен әдістемелер: бақылау, әңгімелесу, өнім әрекетінің анализі, адам суреті, фантастикалық кейіпкердің суреті, тәуелсіз мінездемелердің жалпылауы.

Қабілеттер: жалпы, арнайы, дарындылық; кім және қай пішінінде дамиды.

Бағыттылығы: доминанты түрткі және әрекет мақсаттары, бағыттылығының түрі (қоғамдық, жеке, іскерлік); қызығушылықтары, армандар, мұраттар.

Өзіндік сана мен басқару жүйесі: Мен-концепциясы, өзіндік баға беру (дегейі, баламалылық, тұрақтылық, бағдарлану, дифференциалдылық), талаптану деңгейі (биіктік, баламалылық, тұрақтылық, динамика, жетекші бкталыс)

4. Бастауыш сыныптағы оқушының әрекеті.

Оқу әрекеті: мектеп оқытуына дайындығы(бірініші сынып үшін); оқуға түрткі және оқу қызығушылықтары; мектепке, оқуға, бөлек оқу пәніне және бағаға көзқарасы; оқу жетістіктері (үлгерімі, білім, ептілік, дығдылар); белсенділік, білімге құмарлық, ұқыптылық, «мектеп бейиазальықтың» болуы.

Ойын әрекеті: оқушы өміріндегі оның орны; басым және сүйікті ойындар, олардағы жақтаушы рөлдер; ойындағы құрдас және үлкендер ара қатынасы.

Еңбек әрекеті: қоғамдық-пайдалы және тұрмыстық еңбек (әрдайым және ситуациялық тапсырмалар); талаптар, еңбекке қатынасы, белсенділік, құрдас және үлкендермен қызмет істеу қабілеті; бірлескен еңбек әрекетінің функциялар мен рөлдері.

Қарым-қатынас: қарым-қатынас қажеттілігі, көпшілдік, шынайы мен қалаған қатынастың шеңбері, қарым-қатыспен қанағаттандырушылық, қатынас мінезі(басым болу, бағыну, көсемдік, конформизм, эмпатия, даулылық); құрдас, үлкендер мен кілермен қарым-қатынас; өзінің және қарама-қарсы жыныстағы балалармен қарым-қатынас.

5. Оқушы ұжымның мүшесі ретінде: сыныптың қысқаша мінездемесі (оқушы саны, қыз бен ұл қатынасы, бала ұйымның болуы, топтың формалды және формалсыз құрылымы, психологиялық климат, тұтастық, дарааралық қатынастар, сыныптағы ұжымның қалыптасу деңгейі), топ формалды және формалсыз құрылымының орны; сыныптағы өз беделін түсіну және оған қанағат болу; ұжым мүшесі болуға қажеттілік; мойындаушылыққа қажетсіну; бедел (неден негіздеген), сыныптағы салмақтық құбылыстарға қатынас; сыныптастарарасында дау және оны шешу жолдары.

6. Психикалық және танымдық процестері:

Зейін: түрлері, қасиеттері, жас ерекшеліктері, үлгерім мен тәртіпке әсері.

Сезім мен қабылдау: анализаторлар дамуы, қабылдаудың саналылық пен тұтастығы; уақыт пен кеңестікті қабылдау, адамы қабылдау, бақылаушылық.

Ес: даму деңгейі, даралық және жас ерекшеліктері, жаттауға бейімділік, үлгерімге ықпалы.

Сөйлеу: фонетикалық, лексикалық, грамматикалық, стильдік ерекшеліктері; мазмұндылық пен түсініктілік,; қисындылық, сөз қорының байлығы, сөйлеу «штампарының» болуы;

мәнерлілік, эмоционалдылық, вербалды емес сөйлеу қолдану,; жыныстық ерекшеліктері; ауызша және жазбаша сөйлеудің даму деңгейі.

Қиял: жаңадан шығару және шығармашылық, қиялдауға бейім, иілгіштік, шапшаңдылық, дербестік, жалпылаулық, эмоционалды, продуцирлық кейпінің әдеттегі тәсіл, тұлға жасампаздықтың даму деңгейі.

Сезім және эмоциялар: басымдылық, эмоционалды қозғыштық және тұрақсыздық, табыс және табыс емес жағдайлардағы аффектілікке бейім; педагогикалық әсерге қатынасы, әртүрлі жұмыс түрлерінде және дарааралық қатынастағы доминантты эмоциялар, әдеттегі психикалық күйлер, фрустрациялық толеранттылық және фрустрацияғы әдеттегі реакциялары.

Ерік-жігер: даму деңгейі, мақстаттылық, ынталылық,батылдық, өзін өзі ұстай білу, ерік-жігер дағдының болуы.

7. Жалпы түйіні мен ұсыныстар: оқушының жалпы психикалық дамудың деңгейі, жас ерекшеліктеріне сай келуі, психо-педагогикалық түзету мен оның жолының қажеттілігі; ұсынстар кімге арналған; оқушыны зерттелгенде тұлға дамуына студенттің қосқан жеке үлесі.

Сабақтың талдауы

1 нұсқа

Дидактикалық сабақтың талдауы

Сабақ анализінің сызбасы:

Сабақтың дидактикалық анализі

Ұйымдастыру компоненттері:

1) Сабақ құрылымы мен кезеңдердің тәртібін ұстануы, сабақ кезеңдерінің ара қатынасы

2) Сабақ мазмұны мен тақырыбен сәкес келуі, мақсат пен міндеттеріне жету,

3) Таңдаған сабақтың пән түріне сәкес келуі

4) Оқыту принциптерін ұстану

Конструктивті компоненттер:

5) Әр түрлі оқыту әдістерін дұрыс және жеткілікті қолдану

6) Көрнекі дәлел мен аудиовизуалды құралдардың дұрыс және жеткілікті қолдану

7) Сабақ мазмұнының ерекшеліктері:

А) оқу материалын білу және ие болу

Б) оқу материалын баяндаудың дәлдігі мен қисындылығы

В) студенттердің жас ерекшеліктеріне, болашақ мамандық тықтың жұмысына оқу материалының сәкестігі

Г) Білім меңгеру бақылау органының ерекшеліктері

Д) студенттердің жандандыру әдісін қолдану

Сабақтың талдауы

Мұғалімнің мінез-құлықтың ерекшеліктері

Ұйымдастырушылық қасиеттері:

1) тәртіпті сақтай алу;

2) аудиторияны бағындыру;

3) сабақты өткізу техникасы;

4) жеке қасиеттер (тәуелсіздік, еркіндік, қысылмай ірекет етушілік, оқытушының рөліне ену қабілеті, ынталылық, белсенділік).

Коммуникативті қасиеттер:

5) аудиториямен байланыс;

6) студенттердің қызығушылығын ояту ептілігі;

7) топты басқару ептілігі;

8) жанжалды мәселелерді шеше алу ептілігі;

9) кейбір студенттердің тәртібіне дұрыс және сергек әрекет жасау;

10) байланыстың вербалды емес аспектілерінің сипаттамасы: мимика (кедей, бай), иіс-шарат (бірқалыпты, бірқалыпты емес, тапшы), пантомимика, кейбір студенттердің тәртібіне реакция (шапшаң, баяу), экстралингвистика, паралингвистика, проксемика;

11) вербалды ерекшеліктердің сипаттамасы (лексиканың байлығы, оқу материалын баяндаудағы ғылымилығы және қолжетімдігі, қызбалық және т.б.);

12) жеке қасиеттер (ашықтық, жанасқыштық, әдептілік, мейірімділік).

2-нұсқа

Төменде көрсетілген бағдарлама студенттердің, оқытушының және олардың өзара әрекеттерінің оқу қызметінің психологиялық талдауын ұсынады. Сабақты егжей-тегжейлі конспектiлеу керек, сонымен бiрге студенттердiң тапсырмаларды орындауының мазмұндық

жағына, тәртібіне, дене тұрысына, мимикасына, сөйлеуіне, шапшандығына көңіл аударатырып оқытушының және студенттердің қызметтерін бекіту керек. Максималды егжей-тегжейлі конспект кейін сабақтың талдауын жеңілдетеді.

Сабақтың психологиялық талдауының бағдарламасы

1. Студенттер қызметін талдау

1. Танымдық қызметінің бағыты, студенттердің танымы оқу тапсырмасына қай деңгейде бағынған, назар тұрақты сақталды ма, бір тапсырмадан келесі тапсырмаға тез ауысты ма.

2. Студенттердің қызметтеріндегі ішкі мен сыртқының ара-қатынасы, орындалып жатқан ой әрекетінің қандай сыртқы көріністері байқалды (тез және дұрыс пікір, дұрыс әрекет, қатесі бар үзіліспен айтылған жауап, сыбырлап айтқанды күту және т.б.), тапсырмалар қалай шешілді, тапсырманы орындау үшін сыртқы және ішкі сөйлеу қалай пайдаланылды?

3. Студенттердің қызметіндегі дербестік пен еліктеушіліктің ара қатынасы: тапсырманы үлгі бойынша, яғни көшіру арқылы орындау орын алды ма; бұл қаншалықты орынды және мақсатты? Дербес шешімдерді табу жағдайлары белгілеу.

4. Студенттердің ойлау қабілетіндегі нақты мен жалпылаудың ара қатынасы: нақты мазмұнды пайдаланудың фактілерін белгілеу, жалпы мазмұнды пайдаланудың жағдайларын белгілеу, студенттердің жауаптарында нақты мен жалпылаудың байланысы болды ма, үлгілер мен түсініктерде берілген материалдарды пайдалануды белгілеу.

5. Студенттердің сабаққа қатынасы, қай кезде олар айқын сөйледі, және ол немен байланысты?

6. Эмоциялардың әсерлілігі: студенттердің танымдық белсенділігіне жағымды эмоциялардың әсер ету жағдайларын көрсету, студенттердің танымдық белсенділігіне жағымсыз эмоциялардың әсер ету жағдайларын көрсету.

7. Қарым-қатынастың тұрақтылық және динамикалық ара қатынасы: оқу жұмысына студенттердің қатынасы бірдей ма әлде өзгерді ме; егер өзгерген болса, онда ол немен байланысты?

8. Студенттердің оқу қызметіндегі интеллектуалдық пен эмоционалдықтың ара қатынасы: оқу жұмысында ешқандай айқын эмоционалды қарым-қатынастың болмау жағдайларын белгілеу; тапсырманың шешімін табуда эмоциялар өзгерткен жағдайларды атап көрсету.

II. Оқытушы қызметін талдау

1. Оқытушының ақпараттық функциясы: ақпаратты берудің сипаттамасы (дәлдігі, бірізділігі, ең маңыздысын белгілеу ептілігі, қолжетімділігі, алдыңғы тәжірибеге сүйену, басқа ғылыми пәндермен, тәжірибемен өзара қарым-қатынас), студенттердің ақпаратты меңгеруін болжау ептілігі.

2. Перцептивтік функциясы: студенттердің психикалық күйін қабылдау ептілігі.

3. Коммуникативтік функциясы: байланыс стилі, педагогикалық әдептілік, сөйлеудің сипаттамасы, мәнерлі сипаттамалары, сыныппен байланыс орнату шеберлігі.

4. Ұйымдастырушылық функциясы: мұғалімнің өз қызметін ұйымдастыру, студенттердің жеке және ұжымдық танымдық қызметін ұйымдастыру, сабақ барысында сыныпта тәртіпті сақтау.

5. Дамытушы функциясы: студенттердің ойлау қызметінің әдістері мен құралдарын қалыптастыру мен дамыту бойынша жұмыс, студенттер мен ұжымның тұлғасын қалыптастыру бойынша жұмыс.

Дипломалды практиканың жеке жоспар күнтізбесі

___ курс студенті, мамандығы

Т.А.Ж. _____

Тақырыбы _____

Ғылыми жетекші

Мазмұны	Орындау мерзімі	Орындау белгісі
Диплом зерттеу мәселесі бойынша ғылыми аппаратын реттеу (кіріспе)		
Диплом жұмысы бойынша практикалық бөлімін орындау(эксперимент жүргізу, зерттеу объектісі мен әдістемелерді таңдау)		
Нәтижелі - эксперименттік жұмысын интерпретациялау және өңдеу (сандық және сапалық нәтижелерін талдау)		
Іс-тәжірибие бойынша жетекшіден кеңес алу		
Диплом жұмысын қойылған талаптарға сай дайындау		
Диплом қорғау алдындағы іс-тәжірибиесі бойынша есеп дайындау		
Есепті тапсыру		
Диплом зерттеу тақырыбы бойынша алдын-ала қорғаудан өту		

Іс-тәжірибие жетекшісі

(Т.А.Ж., лауазымы)

Мөр

_____ 20__ ж.

Мерзімі

«__»